

Vuosikirja 2013

Vuosikirjan SISÄLTÖ

SAVAS 2012 lyhyesti2

Palvelujohtajan katsaus

"Samettiverhot ja ikkunavallo"3

Vierailijan kynästä

Elämisen arvoista elämää4

Kokemuksia Anttolan ryhmäkodin Bikva-arvioinnista

**"Laatulupaukset
tuntuvat mukavilta"6**

Kehittämistoiminnan kuulumiset

Elämänlankaa etsimässä8

Vuoden 2012 SAVAS-teko

Kuopion kulttuuriviikko10

Asumisen ajankohtaiset12

**Ajankohtaista
vuoden varrelta13**

Savon Vammaisasuntosäätiö (SAVAS) rakentaa ja ylläpitää erityisryhmien tarpeisiin vastaavia palvelukoteja ja toimintakeskuksia sekä hankkii tukiasuntoja erityisryhmien käyttöön Savossa sekä toteuttaa erityisryhmiä palvelevia kehittämishankkeita.

Toiminnassamme asiakas on oman elämänsä päämies, kukin omien vahvuksiensa ja voimavarojensa mukaan. Tehtävämme on tukea asiakasta täysivaltaiseen ja arvokkaaseen elämään. Toimintamme peruspilareita ovat palvelujen hyvä laatu ja aktiivinen kehittäminen sekä henkilöstön korkea ammattitaito.

- Liikevaihto 2012 15,9 milj. euroa
- Asumispalveluissa eri palvelukodeissa asiakkaina 285 henkilöä, toimintakeskusten asiakasmäärä 65, tukiasuntoja 60
- Henkilökuntamäärä 240
- Arvot: Oikeudenmukaisuus, avoimuus, yhteisöllisyys, asiakaslähtöisyys
- Visio: Alueensa arvostetuin kehitysvammaisten ja autististen henkilöiden asumis- ja päivätoimintapalvelujen osaaaja, tuottaja ja kehittäjä

"Samettiverhot ja ikkunavalo"

PALVELUJOHTAJAN KATSAUS

Kehitysvammainen nuori henkilö kuvaili Savaksen Minun asunon polkuni -projektissa (MAP) omia toiveitaan ja odotuksiaan tulevalle kodille sanoilla "samettiverhot ja ikkunavalo". Esikoispoikani suunnittelee myös kotipesästä pois muuttoa. Hänelläkin on omannäköisiä odotuksia ensimmäisestä omasta kodistaan. Niihin minä olen äitinä yrittänyt istuttaa ajatusta astiastoista ja liinavaatteista. Nuoren ihmisen tärkeä etappi on muutto omaan ensimmäiseen kotiin. Ison muutoksen ja huolenkin aika se on myös vanhemmille. Kehitysvammaisen henkilön itsenäistymisessä on lisäksi paljon muita asioita huomioitava; tuen tarpeet ja palvelujen räätälöiminen niihin, nuoren ja lähiympäristönsä valmistautuminen muutokseen. Mutta yhtäältä on kyse myös kuin kenen tahansa nuoren ihmisen odotuksista ja toiveista omasta asumisestaan ja oman elämän haaveista – niistä samettiverhoista ja ikkunavaloista, sohvista ja astiastoista. Meidän on syytä kuulla kaikki nämä ja antaa merkitys kehitysvammaisen henkilön omille toiveille ja odotuksille. Tehtävämmehän on viimesijaisesti tukea niissä niin pitkälle kuin suinkin on mahdollista.

Samaisessa MAP-projektissa palvelukodissamme asuva Jari kommunikaatiomenetelmien löytymisen myötä voimaantui kertomaan omia mielipiteitään. Hän tahtoi omaan kotiinsa punaisen seinän, aloitti lapsuuden rakkaan uimisharrastuksen ja 53-vuotiaana opiskelut, vaikka oli aikoinaan vapautettu oppivelvollisuudesta. Jari elämään tuli merkittäviä muutoksia, kun hän sai keinot ja tilan kertoa omista toiveistaan, ja kun ne kuultiin ja niiden mukaan toimittiin.

Aito asiakaslähtöisyys syntyy kun palvelu vastaa aidosti asiakkaan itsensä kokemien tarpeita, eikä lähtökohtana ole kaavamainen määrittely siitä, mitä palveluja kuuluu missäkin tilanteessa antaa. Asiakaslähtöisyys on sitä, että asiakas määrittelee itse omat tarpeensa ja on suunnittelemassa niihin sopivia palveluja.

Savaksella on viime vuosina kehitetty entistä enemmän ajatelu- ja toimintamallia päämieslähtöiseen toimintaan. Olemme ottaneet asiakastyössä yhteiseksi työvälineeksi yksilökeskeisen suunnittelun työkaluihin pohjautuvan MESSI – Minun elämäni suunnitelman. Se on ollut opettelua kaikille osapuolille, myös kehitysvammaisille henkilöille itselleen rohkaistua sanomaan oma mielipiteensä.

Kuva: Eeva Grönstrand

Palvelujemme arvioinnissa aloitimme viime vuonna asiakaslähtöisemmän palautekäytännön, joka pohjautui Bikva-arviointiin. Asiakkaamme ja heidän läheisensä keskustelivat omilla vapaamuotoisissa ryhmissään siitä, mikä palvelusamme on hyvää ja mikä huonoa. Näin toiminnalle syntyi asiakkaiden ja läheisten laatimat laatuksiteerit. Ne ohjaavat toiminnassamme pitämään kiinni asiakkaiden ja läheisten tärkeinä kokemista asioista.

Huolenaiheena on kuitenkin se, jääkö alati kiristävässä taloustilanteessa päämiesajattelu jalkoihin. Tyydytäänkö taloudellisuuteen vedoten palveluiden massaratkaisuihin, joihin asiakkaiden on sopeuduttava vaikka ne eivät vastaisi asiakkaan todellisiin tuen ja avun tarpeisiin? Onko meillä varaa kuulla asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita? Vuosikirjamme vierailija professori Markku Myllykangas tuokin esille, mitä epäkohdat voisivat olla räikeimmillään. Loppujen lopuksi kyse on usein kuitenkin varsin pienistä, mutta henkilölle itselleen hyvinkin merkityksellisistä asioista – siitä, että omassa kodissa olisi ne samettiverhot ja ikkunavalo – ja se punainen seinä.

Palvelujohtaja Sari Kokkonen

ELÄMISEN ARVOISTA ELÄMÄÄ

Markku Myllykangas, professori

Ihmisarvon kunnioittaminen ja kaikkien tasavertainen kohtelu ovat länsimaisen etiikan peruspilareita. Ihmisarvo ei kuitenkaan ole käytännössä sama kaikille.

Tamperelainen yllääkäri laskeskeli taannoin, kuinka ison lisätaakan Downin oireyhtymää sairastavan ihmisen elämä aiheuttaa veronmaksajille. Tarkoitus oli taivutella tamperelaiset kunnallispoliitikot rahaa säästävien sikiöseulontojen taakse. Ihmisten hinnoittelu alentaa ihmisarvoa. Sen seurauksena etiikka ja moraali, oikea ja väärä, hämärtyvät lopullisesti. Sellaisessa yhteiskunnassa kärsivät kaikki.

Sikiöseulonnat ovat aina viesti yhteiskunnalle. Jotkut ovat ei-toivottuja. Jos sikiötä epäillään kehitysvammaiseksi, aborttia ehdotetaan rutiinisti. Vanhempien pitäisi saada kuitenkin vapaasti päättää, ilman minkäänlaista painostusta, tekevätkö he abortin vai antavatko esimerkiksi kehitysvammaisen lapsen syntyä.

Sikiöseulonnat vuotavat kuin seula. Kaikki poikkeavuudet eivät tartu seulaan. Niinpä bioetikko Peter Singerin mukaan vastasyntyneen tappaminen kuukauden kuluessa on eettisesti oikein, jos hänet todetaan "epäpersoonaksi", kuten vaikeasti kehitysvammaiseksi. Etenkin, jos kurjan elämän tuhoaminen johtaisi uuden lapsen syntymiseen. Jolla olisi paremmat edellytykset onnelliseen elämään. Ja teko lisäisi perheen ja yhteiskunnan onnellisuutta.

Sikiöseulonnoissa on aina diagnostiseen tutkimukseen liittyvä vakavan haitan riski. Yhtä löydettyä Downin oireyhtymää sairastavaa sikiötä kohti menetetään keskenmenosta johtuen kaksi sikiötä, pääsääntöisesti tervettä ja hartaasti odotettua.

Tuottavuutta korostavassa nykyhteiskunnassa kaikkea mitataan rahassa. Kehitysvammaisista on tulossa entisaikojen huutolaisia. Kilpailutuksen seurauksena palvelut saa järjestettäväkseen se, joka tekee halvimman tarjouksen. Laadusta viis! Kehitysvammaiset halutaan sulloa takaisin syrjäisiin mammuttilaitoksiin, yhdessä dementikkojen sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten kanssa. Kehitysvammaisten päivätoiminnassakin olisi paljon petraamista, sekä toiminnassa itsessään että fyysisessä ympäristössä. Kaikki omaiset eivät koston pelossa uskalla puuttua epäkohtiin. Nykyistä useammat kehitysvammaiset pystyisivät ainakin tuestusti "oikeisiin töihin", jos siihen annettaisiin mahdollisuus.

Ympäristön suhtautumisessa kehitysvammaisuuteen on edelleen petraamista. Aina silloin tällöin siellä, missä on rakennettu vammaisten asumis- ja palvelutaloja ja päivätoimintakeskuksia, osa naapurustosta on tehnyt kaikkensa hankkeen estämiseksi. Ettei heidän tonttinsa ja asuntonsa hinta romah-

taisi, kun kadun toisella puolella "lastataan autoihin kuolaavia vammaisia pyörätuoleissaan". Näin kävi aikoinaan Kuopiosakin Särkiniemen palvelukoti- ja toimintakeskushankkeen yhteydessä. Ja viimeksi pari vuotta sitten Tampereella. Onneksi edellä mainittujen vastustustoimien takana on yleensä vain yksittäisiä henkilöitä.

Valtaosa kehitysvammaisista elää vanhempiensa kanssa kotonaan. Osa näistä omaishoitajista on itsekin jo raihnaisia, ja avun tarpeessa. Omaishoidon tuen määrä riippuu pitkälti kunnasta. Moni kunta on leikkaamassa tukea. Poliitikot tietävät, että suurin osa vanhemmista hoitaa kehitysvammaisen lapsensa itse, maksettiinpa tukea tai ei, tai miten paljon. Liian monien etuuskien ja palvelujen saamiseksi on tehtävä rutos-töitä. Monet kehitysvammaiset jäävät mopen osille, koska heidän omaisilla ei syystä tai toisesta ole resursseja taistella byrokratian viidakossa.

Lääkäreistäkin löytyy asennevammaisia. Kirjoitin lehtiartikkelin erään erityishuoltopiirin johtavan lääkärin kanssa. Hän

ei leimautumisen pelossa uskaltanut käyttää allekirjoituksen yhteydessä ammattinimikettään, ainoastaan tutkintotitteliään. *"Koska kollegat pitävät häntä kaatopaikan hoitajana".*

Vammaistenkin keskuudessa on nokkimisjärjestys. Ranking-listan pohjalla ovat tyhmät kehitysvammaiset, vajakit. Heidän ihmisarvonsa on vähäisempi kuin muiden vammaisten. Terveistä, "normaaleista" ihmisistä puhumattakaan. Järkikullan menetys näyttää olevan synneistä suurimpia. Monet kehitysvammaiset ymmärtävät poikkeavuutensa ja surevat sitä, vaikka ympäristö suhtautuisi heihin kuinka hyvin tahansa. Monet kehitysvammaiset kärsivät myös yksinäisyydestä. Monen ainoat kaverit ovat oma äiti ja isä. Yhteiskunnan nurja suhtautuminen kehitysvammaisiin aiheuttaa heille turhaa lisätaakkaa. Usein sotketaan vammasta aiheutuva kärsimys siihen kärsimykseen, minkä yhteiskunnan suvaitsemattomuus aiheuttaa.

Kehitysvammaisille on annettava mahdollisuus onnelliseen, elämisen arvoiseen elämään. Keskellä elämää.

"LAATULUPAUKSET TUNTUVAT

Kokemuksia Anttolan ryhmäkodin Bikva-arvioinnista

Kuvassa vasemmalta oikealle: Esko Viljakainen, Anne Viljakainen, Antti Viljakainen ja Petri Pettinen.

Bikva on asiakaslähtöinen arviointi- ja kehittämismenetelmä.

BIKVA on tanskalaista alkuperää, ja nimi tulee tanskan kielen sanoista "Brugerinddragelse i KVALitetsvurdering", mikä tarkoittaa "asiakkaiden osallisuutta laadunvarmistajana". Bikva-mallin tavoitteena on ottaa asiakkaat mukaan palvelujen arviointiin.

MUKAVILTA”

Anttolan ryhmäkodin asukkaat ja läheiset osallistuivat **Bikva-**arviointihaastatteluihin ensimmäistä kertaa. Haastatteluissa heiltä kerättiin tietoa ryhmäkodin toiminnan hyvistä ja kehitettävistä asioista. Tavoitteena oli kodin toiminnan parantaminen niin, että se vastaisi entistä enemmän asukkaiden omia toiveita ja tarpeita. Syksyllä 2012 ryhmäkodin asukkaita ja heidän läheisiään haastateltiin erikseen. Saatujen haastattelutulosten pohjalta tehtiin yhteiset laatukriteerit asukkaiden, läheisten ja työntekijöiden kanssa ryhmäkodilla pidetyssä tapaamisessa.

Bikva-arviointi oli ryhmäkodin asukkaille **Petri Pettiselle** ja **Antti Viljakaiselle** uusi kokemus. Antti Viljakaisen vanhemmat **Anne** ja **Esko Viljakainen** olivat myös ensi kertaa mukana Bikva haastattelussa.

Antti Viljakainen ja Petri Pettinen olivat sitä mieltä, että oli mukava, kun sai puhua kaikista mieltä painavista asioista. Yhteisten keskustelujen pohjalta syntyneet laatukriteerit tuntuivat

miehistä mukavilta. ”*Kannattaa jatkaa Bikva-arviointeja tulevaisuudessakin*”, sanoi Petri Pettinen.

Anne ja Esko Viljakaisen mielestä Bikva-arviointi oli miellyttävämpi tapa kertoa asioista kuin perinteinen, työläämmältä tuntuva, lomakkeelle täytettävä palaute. He kokivat myönteiseksi tutustumisen toisiin läheisiin ja mahdollisuuden yhteiseen keskusteluun tunnelmaltaan avoimessa ilmapiirissä. Anne Viljakaisen mielestä ”oli mukava puhua käytännön asioista”. He yllättyivät siitä, miten paljon läheisten näkemykset saattavat erota toisistaan ja pitivät tärkeänä näkemysten jakamista.

”Oli hyvä kun pääsi kiittämään ryhmäkodin ohjaajia kunnolla”, totesi Anne Viljakainen. Hänen mielestään on hienoa, että ryhmäkodissa kunnioitetaan asiakkaan omia toiveita ja voimavaroja. Hänestä on myös tärkeää, että asukas voi asua ryhmäkodissa niin kauan kuin hänen omat voimavaransa sen sallivat.

Anttolan ryhmäkodissa yhteisesti laaditut laatukriteerit:

Ryhmäkodissa tehdään yhden kerran vuodessa koko porukan yhteinen retki/matka asiakkaiden omien toiveiden mukaisesti.

Ryhmäkodissa asiakkaan ja oman ohjaajan välillä käydään kerran kuukaudessa tukikeskustelu, jossa selvitetään asiakkaan toiveita. Toiveita toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

ELÄMÄNLANKAA ETSIMÄSSÄ

ELÄMÄNLANKA-projekti on toteutunut Savon Vammaisasuntosäätiön ja Honkalampi-säätiön yhteistyöhankkeena v. 2008–2013 Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) tuella.

Projektin toimintaan ovat osallistuneet itäsuomalaiset, 13–20-vuotiaat nuoret, joilla on neurologisia erityisvaikeuksia tai neuropsykiatrisia ongelmia (esim. ADHD, ADD, Aspergerin oireyhtymä, kielellinen erityisvaikeus tai oppimisvaikeudet). Projektin aikana on toteutettu kuntoutustoimintaa, johon

nuoren lisäksi ovat osallistuneet hänen perheenjäsenensä ja lähiverkoston edustajat.

Elämänlanka-projektin aikana kehitetyn kuntoutustoiminnan avulla on etsitty keinoja ja välineitä, miten nuorta ja hänen perhettään voidaan tukea aikuistumiseen ja itsenäistymiseen liittyvässä elämänvaiheessa. Toiminnan aikana kehitetyt ja tuoteistetut palvelut ("Mun elämä"-kurssikokonaisuus ja Tulevaisuus-ryhmä) siirtyvät osaksi Honkalampi-säätiön toimintaa. Kuopiossa Tulevaisuus-ryhmän toiminta jatkuu oppimis- ja ohjauskeskus Mäntykankaalla.

Elämänlanka-projekti kuntien kumppanina kehittämistyössä

– Hyvästi vanhakantainen ohjausryhmätyöskentely! Elämänlanka-projekti hylkäsi perinteisen projektin ohjausmallin ja kutsui sen sijaan kumppanuuteen alueen kunnat ja muut kohderyhmänsä kannalta keskeiset toimijat. Kuntakumppanuus näyttääkin olleen toimintamallina osuva ratkaisu. Elämänlankaprojekti on kuntakumppanuuden kautta tuonut kohderyhmää tietoisuuteen, tukenut kuntatoimijoita oman palvelujärjestelmänsä kehittämisessä ja luonut edellytyksiä vaikuttavien kuntoutusmallien hyödyntämiselle.

Kuntakumppanit ovat ottaneet mielenkiinnolla vastaan projektin tarjoaman yhteistyön ja informaation. Hyvää palautetta on tullut erityisesti projektin aktiivisesta otteesta ja kuntiin jalkautumisesta. Projektin tuotteet ovat olleet kuntakumppanien mielestä selkeitä ja hyvin dokumentoituja. Verkostoituminen asian ympärille on sinänsä ollut hyvä asia. Muiden kuntien toimintatapojen kuuleminen on ollut hyödyllistä, sillä eri kunnissa on hyvin erilaisia käytäntöjä sen suhteen, miten neurologisia erityisvaikeuksia omaavien lasten ja nuorten palvelutarpeisiin vastataan.

Kuntakumppanuudessa mukana olevat kunnat ovat kokeneet saaneensa paljon tietoa, jotkut suoranaisten herätyksen asiaan. Vaikka neuropsykiatrisia ongelmia omaavien lasten ja nuorten tilanteesta on kunnissa tiedetty, ovat ongelmien laajuus ja tuen suuri tarve tulleet nyt selkeästi esiin. Kohderyhmän palveluihin panostamisen nähtiin olevan kannattavaa ja yhteiskunnallisesti merkityksellistä. Sitä, kuinka paljon kohderyhmää ja potentiaalisia palvelun tarvisijoita kaikkiaan on, ei kunnissa yleensä tiedetä. Kuntien edustajat korostavat, että kohderyhmää on paljon erityisesti kunnissa, joissa on nuori väestörakenne.

Neurologisia erityistarpeita omaaville 13–20-vuotiaille lapsille ja nuorille ei juuri ole palveluja ja he tipahtavat helposti palvelupoluilta pois. Heidän kohdallaan koulun keskeyttämisriski ja syrjäytymisvaara ovat todellisia. Palvelujärjestelmän heikko kyky vastata tämän kohderyhmän tarpeisiin on kuntakumppanuustyössä tullut esiin. Kunnissa ei yleensä ole selkeitä työnjakoa ja rakenteita, joiden kautta perheet voivat hakea tukea ja kuntoutuspalveluja. Perhe saa tai ei saa palveluja riippuen siitä, mihin palvelujärjestelmän osaan tai kehen henkilöön he ovat kosketuksissa.

Joissain kunnissa yritetään parhaillaan saada aikaan kuntoutusryhmää tai tämän kohderyhmän erityistarpeita pohtivaa ryhmää sekä eri sektorien välistä yhteistyötä. Osassa kunnista tilanne on jo parempi ja väylät palvelujen hakemiselle ja tarjoamiselle ovat olemassa. Jotta kunnassa osattaisiin arvioida palvelutarve mahdollisimman hyvin, on kunnan oma osaa-

minen, sen sektorien välinen työnjako ja toimintatapa oltava selkeitä ja yhtenäisiä niin kuntatoimijoille kuin perheillekin. Elämänlanka-projekti on ollut mukana tässä kehittämistyössä osallistuen keskusteluihin sekä järjestäen erilaisia tilaisuuksia. Elämänlanka-projektin ”Mun elämä” -kurssikokonaisuus on intensiivinen palvelu, jollaista aiemmin ei ole ollut sen kohteena olevalle ikäryhmälle tarjolla. Tähänastinen palaute perheiltä ja kuntatoimijoilta on ollut erittäin hyvää. Palvelun erityisenä lisäarvona kuntakumppanit mainitsivat sen, että nuoren lähipiiri otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon ja perheet saavat uusia toimintatapoja nuoren kanssa toimimiseen. Myös projektin palveluohjausta pidettiin tärkeänä, sillä nuorten vanhemmilla on usein vaikeuksia tietää, mistä ja millaisia palveluja olisi mahdollista saada.

Kurssikokonaisuus ei kuitenkaan ole automaattinen vastaus kaikkiin kohderyhmän palvelutarpeisiin, sillä se vaatii myös perheeltä pitkäjänteistä sitoutumista. Silloin kun palvelu osataan kohdentaa oikein ja toteuttaa oikea-aikaisesti, voivat sillä saavutettavat niin taloudelliset kuin inhimillisetkin säästöt olla valtavat. Mikäli puhutaan nuoren koulunkäynnin keskeytymisen, lastensuojelun sijoituksen ja nuoren syrjäytymisen estämisestä ovat jo pelkät taloudelliset säästöt tutkimusten laskelmien mukaan yli miljoonan euron luokkaa nuorta kohti. Kyseessä voi siis olla joissain tapauksissa nuoren koko loppuelämän pelastaminen. Vaikka mitään näin dramaattista ei nuoren elämässä tapahtuisikaan, on riittävän tehokkaiden kuntoutuspalvelujen puuttumisella vaikutusta laajalti eri sosiaalija terveydenhuollon sektoreiden menoihin.

Projektin palvelutuotteiden toivottiin juurtuvan osaksi palvelujärjestelmää. Juurtumisen katsottiin tapahtuneen silloin, kun eri toimijat tietävät palvelusta ja sen hyödyistä sekä siitä, miten se kannattaa kohdentaa. Palvelut pitää saada osaksi kuntoutuspäätöksiä tekevien tahojen ”työkalupakkia”. Tämä asia on projektin aktiivisen toiminnan ansiosta kumppanuudessa mukana olevissa kunnissa jo hyvässä mallissa. Kuntien omista työnjaoista ja rakenteista sen sijaan on vielä kehittämistä ja tässä työssä myös projektin panokselle on tarvetta. Oman haasteensa kehittämistyölle asettaa kuntien yhä kiristynvä taloustilanne, jonka vuoksi tarveharkintaa joudutaan tekemään entistä huolellisemmin. Koko kuntakentän myllerrys on myös sekä epävarmuutta että mahdollisuuksia tuova tilanne. Tärkeintä kuitenkin on yhteisen näkemyksen ja tahtotilan syntyminen kohderyhmään panostamisesta.

Kirjoittaja on Referenssi Oy:n tutkija Sinikka Törmä, joka toimii Elämänlanka-projektin ulkoisena arvioitsijana. Kirjoitus perustuu kuntakumppanuusryhmän jäsenten haastatteluihin.

Kesän paras fiilis!

Savon Vammaisasuntosäätiö palkitsee Vuoden Savas-teosta työntekijän tai työntekijäryhmän. Palkinnon saa se, joka on ku-
luneen vuoden aikana erityisen hyvin omalla toiminnallaan vah-
vistanut asiakkaiden hyvän elämän, osallisuuden ja päämiehisyy-
den toteutumista. Uudenlaisessa ja kekseliäessä työskentelyssä
on otettu avuksi verkostot ja samalla tehty säätiötä tunnetuksi
myönteisellä tavalla.

**Vuoden 2012 Savas-teosta palkittiin Kuopion kulttuuriviikon
ideoinut Kuopion kulttuuri- ja vapaa-ajan työryhmä.**

KUOPION KULTTUURIVIIKKO

Kulttuuriviikon aikana musisoitiin, tanssittiin ja taioitiin. Aistipäivässä heräteltiin myös eri aisteja. Viikko järjestettiin Kuopion toimintayksiköiden työntekijöiden yhteistyönä. Viikon tapahtumilla edistettiin asiakkaiden osallisuutta kulttuuriin ja hyvään sisältörikkaaseen elämään.

– Kuinka saamme tarjottua asiakkaillemme sellaisia kulttuurikokemuksia, joita he eivät ole ennen kokeneet? Kokemuksen kautta on helpompi esittää toiveita omaan kulttuurielämään.

Ketään ei voi laittaa kulttuurimieltyymysten mukaan yhteen ryhmään. Jokaisen asiakkaan täytyisi saada valita itse kulttuurikokemus. – Kuinka tuomme kulttuurin lähelle asiakkaitamme? Nämä pohdinnat olivat pohjana ja innoittajana Kuopion kulttuuriviikon työryhmän suunnittelussa.

Särkiniemen toimintakeskuksessa toteutetun kulttuuriviikon aikana pidettiin neljä pajapäivää, joihin asiakkaat osallistuivat oman mielenkiintonsa mukaan.

Jokainen pajapäivä sisälsi kaksi kulttuurihetkeä. Musiikkipäivään kuului duo-bändin pihakonsertti ja Kuopion konservatorion opiskelijan musiikkihetki. Taikuuspäivässä esiintyi Justus-taikuri ja päivän ohjelmassa oli myös läänintaiteilija Anniina Aunolan ohjaama naamiopaja. Tanssipäivässä kokeiltiin zumbaa ja rivitanssia. Aistipäivä oli tarkoitettu niille asiakkaille, joille eri taiteen lajit olivat jo tuttuja. Aistihuoneessa tunnelma ja valotaiteen tekeminen oli jännittävää. Päivän aikana päästiin myös "avaruusmatkalle" liikkuvan planetaarion avulla.

Kesäkuussa järjestetty kulttuuriviikko huipentui iloiseen pihatapahtumaan, Suvijuhlaan. Tapahtumaan osallistui lähes sata juhlijaa säätiön Kuopion ja Varkauden toimintayksiköistä.

Juhlapäivä oli aurinkoinen. Rento festarihenki pääsi valloilleen Kolibri-yhtyeen innoittamana. Juhlissa oli tanssia, tatuointipiste, popcornin myyntiä ja pieni käsitöiden myyntipöytä.

Suvijuhlan tunnelma tallentui muistoiksi ja valokuviksi. Valokuvista koottiin "Kesän paras filis" näyttely, joka oli esillä Särkiniemen kirjastolla syksyllä 2012. Upeasti onnistunut kulttuuriviikko saa jatkoa uusin teemoin kesällä 2013.

Asumisen AJANKOHTAISET

Soluasunnoista remontilla nykyajan vaatimukset täyttäviä yksioita

Vuonna 1991 valmistuneen Lemmenmäen palvelukodin alkuperäiset kolmen hengen solut remontoitiin yksioiksi. Remontin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioitiin nykyajan vaatimukset: yksilöllisyys, ajattomuus, muunneltavuus ja esteettömyys. Asukkaat olivat mukana jo remontin suunnitteluvaiheessa valitsemassa pintamateriaaleja ja värimaailmaa tuleviin koteihinsa. Ajallisesti kahden kolmen hengen solun muuttaminen neljäksi yksioiksi kesti puolisen vuotta.

Muutto omaan asuntoon jännitti asukkaita hieman, olivathan he ennen jakaneet asunnon toisen asukkaan kanssa. Kun remontista on kulu-
nut lähes vuosi, ovat asukkaat kotiutuneet hyvin. Asunnoista on sisustamalla muotoutunut viihtyisät ja oman näköiset kodit. Pintamateriaalit ovat kestäneet hyvin kulutusta. Asukkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä uusiin, entistä yksilöllisempiin koteihinsa.

”Kävin päivittäin katsomassa miten se remontti edistyy”,
kerto **Markku Sihvonen**.

”Hyvä asua!”, totesi **Tuomo Makkonen** tyytyväisenä omassa kodissaan.

TUKIASUNNOT

Savas itsenäisen asumisen mahdollistajana

Savon Vammaisasuntosäätiö on mukana Asumispalvelusäätiö ASPAn koordinoimassa Tukiasuntojen hankinnan kehittäminen –projektissa (v. 2012-2013), jonka tavoitteena on lisätä tukiasumista asumisvaihtoehtona eri tavoin vammaisille henkilöille.

Savon Vammaisasuntosäätiö hankkii Raha-automaattiyhdistyksen tuella olemassa olevasta asuntokannasta asuntoja erityisryhmien tukiasunnoiksi. Savon alueella olevien tukiasuntojen määrä vuoden 2012 lopussa oli 60.

Savaksen tukiasunnot on tarkoitettu itsenäiseen asumiseen halua-ville henkilöille. Asukas voi hakea säätiöltä vuokraamaansa asuntoon asumistukea. Asukkaan tarvitsemat asumisen tukipalvelut järjestetään asukkaan kunnan päätöksellä.

Säätiön tukiasunnossa henkilö asuu vuokrasopimussuhteessa. Asukas voi hakea asumistukea säätiöltä vuokraamaansa asuntoon.

”Muutin tänne ja nyt on koti”

Arton pitkäaikainen unelma oli muuttaa omaan asuntoon. Savaksen kautta Arto löysi itselleen kodin. Nyt hän asuu vuokralle säätiön ostamassa yksioss. Tarvittavan tuen hän saa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä.

Vuoden 2012 varrelta

Savon Vammaisasuntosäätiölle tunnustus turvallisuudesta

Säätiö sai 1.10.2012 sosiaali- ja terveydenhuollon tunnustuspalkinnon. Palkinto myönnettiin omatoimisesta onnettomuuksien ehkäisystä, jossa työntekijöiden ohella mukana ovat olleet säätiön asiakkaat. Tunnustuksen mukaan säätiön on pitkäjänteisesti kehittänyt turvallisuutta rakenteellisin ratkaisuin, teknisin järjestelmin ja koulutuksin. Tunnustuspalkinnon Kuopiossa järjestetyn sosiaali- ja terveydenhuollon turvallisuusfoorumin yhteydessä vastaanottivat palvelukodin johtaja **Sinikka Paldanius**, asiakkaiden edustajana Puijonsarven palvelukodin asukas **Soile Paukkonen** sekä säätiön palvelujohtaja **Sari Kokkonen**.

Savaslaisia palkittiin työstään kunniamerkein

Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivänä 6.12.2012 myöntämät kunniamerkit saivat hallituksen jäsen, sosiaalineuvos **Erkki Paara** (Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki), palvelujohtaja **Sari Kokkonen** (Suomen Leijonan ansioristi) sekä palvelukodin johtajat **Helvi Hakkarainen**, **Sinikka Paldanius** ja **Marja-Liisa Kettunen** (Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalit kultaristein). Kunniamerkit ovat osoitus säätiön ja sen henkilöstön työn valtakunnallisesta arvostuksesta.

Toimintayksiköiden vuosijuhlat

Pihkupuiston palvelukodin ja toimintakeskuksen 10-vuotisjuhlat

Synttäreitä juhlittiin sirkusteemalla toukokuun aurinkoisessa säässä. Mukana oli noin 150 juhlijaa; asiakkaita, vieraita ja henkilökuntaa. Juhlan ohjelmassa oli puheita, näytelmiä ja musiikkiesityksiä. Myös koko kymmenvuotishistoriikki oli esillä kuvin ja tekstein. Ulkona telttakatoksessa oli tarjolla pyttiänpannua ja jälkiruuaksi täytekekkekahvit.

Savisillan palvelukodissa juhlittiin 20-vuotista taivalta

Heinäkuussa kutsuttiin läheisiä ja yhteistyökumppaneita juhlimaan. Juhlissa pidettiin puheita ja juhlaohjelmassa oli yhteislaulua sekä asukkaiden omia runo-, musiikki- ja tanssiesityksiä.

Asukkaiden kommentteja juhlista:

"Hellesää. Kukkia oli paljon."

"Odotetut vieraat saapuivat juhlimaan."

"Kahvit ja mansikkakakua, nam..."

"Mieleiset, sai itse suunnitella ja osallistua."

Louhumäen palvelukodin ja toimintakeskuksen 10-vuotissynttärit

Syyskuussa vietetyssä iloisessa juhlassa kuultiin puheita ja nautittiin mm. vohveliherkuista. Juhlaväelle oli järjestetty monenlaista ohjelmaa, kuten asiakkaiden laulu- ja runoesityksiä, kilpatanssiesitys sekä tanssia Kolibri-yhtyeen soiton tahdisa. Lisäksi toimintakeskuksen tiloissa näytettiin valokuvaesitys asiakkaita ja elämästä Louhumäessä vuosien varrelta.

Vuoden 2012 teemana ”Viihtyisä koti ja piha”

Säätiön toimintayksiköissä kiinnitettiin erityistä huomiota ympäristön viihtyvyyteen ”Viihtyisä koti ja piha” teemavuoden mukaisesti. Teemavuoden tunnelmia taltioitiin valokuvin.

Säätiön kulttuuri- ja vapaa-ajan työryhmien toimintaa:

Omakuvia unelmista

Rahkapuiston palvelukodin ja toimintakeskuksen valokuvaprojektissa asiakkaat poseerasivat upeissa itse valitsemissaan rooliasuissa. Roolikuvista pystytetty **Syyspäivän unelmia** – valokuvanäyttely oli esillä kulttuurikeskus Poleenissa.

Taidekerhosta vaihtelua arki-iltoihin

Marjahaan palvelukodissa kerran viikossa kokoontunut taidekerho tarjosi osallistujilleen uuden väylän ilmaista itseään. Kerhossa maalattiin, piirrettiin ja askarrettiin kierrätysmateriaaleista. Kerholaisten tekemiä töitä esiteltiin palvelukodilla järjestetyssä taidenäyttelyssä. **Jenna Korkalainen** esittelee New York -teostaan taidekerhon vetäjä **Timo Toloselle**.

Kuva: Iisalmen Sanomat/Annamajja Herola.

PAVELUKODIT JA TOIMINTAKESKUKSET

IISALMI

Kirkonsalmen palvelukoti

Pappilantie 6
74120 IISALMI
puh. 017 266 3260
e-mail: kirkonsalmi@savas.fi

Kirkonsalmen autismiyksikkö ja toimintakeskus

Pappilantie 8
74120 IISALMI
puh. 017 266 3261
e-mail: kirkonsalmiaut@savas.fi

Marjahaan palvelukoti

Marjahaankiertö 69
74130 IISALMI
puh. 017 266 3265
e-mail: marjahaka@savas.fi

Sorsapuiston palvelukoti

Tiirankatu 8
74120 IISALMI
puh. 017 266 3263
e-mail: sorsapuisto@savas.fi

KERIMÄKI

Lemmenmäen palvelukoti

Lemmenmäentie 5 A
58200 KERIMÄKI
puh. 040 728 4301
e-mail: lemменmaki@savas.fi

KIURUVESI

Kallion palvelukoti

Kallionkuja 2
74700 KIURUVESI
puh. 017 758 130
e-mail: kallio@savas.fi

KUOPIO

Louhumäen palvelukoti

Kuoppamäentie 1
70820 KUOPIO
puh. 017 266 3230
e-mail: louhumakipk@savas.fi

Louhumäen toimintakeskus

Kuoppamäentie 1
70820 KUOPIO
puh. 017 266 3232
e-mail: louhumakitk@savas.fi

Puijonsarven palvelukoti

Puijonsarventie 34
70260 KUOPIO
puh. 017 266 3220
e-mail: puijonsarvi@savas.fi

Puijonsarven toimintakeskus

Puijonsarventie 34
70260 KUOPIO
Puh. 017 266 3222
puijonsarvitk@savas.fi

Savolanniemen palvelukoti

Auringonkierto 6
70820 KUOPIO
puh. 017 266 3234
e-mail: savolanniemi@savas.fi

Särkiniemen palvelukoti

Sammallahdentie 24
70700 KUOPIO
puh. 017 266 3225
e-mail: sarkiniemi@savas.fi

Särkiniemen toimintakeskus

Sammallahdentie 24
70700 KUOPIO
puh. 017 266 3227
e-mail: sarkiniemtk@savas.fi

MIKKELI

Anttolan ryhmäkoti

Taipaleentie 21
52100 ANTTOLO
puh. 015 321 8890
e-mail: anttolark@savas.fi

Katajamäen toimintakeskus

Juvantie 12
50170 MIKKELI
puh. 015 321 8860
e-mail: katajamaki@savas.fi

Oksakujan palvelukoti

Oksakuja 1
50120 MIKKELI
puh. 015 321 8850
puh. 015 321 8852
e-mail: oksakuja@savas.fi

Pihkapaiston palvelukoti

Oksakuja 2
50120 MIKKELI
puh. 015 321 8830
e-mail: pihkapaistopk@savas.fi

Pihkapaiston toimintakeskus

Oksakuja 2
50120 MIKKELI
puh. 015 321 8840
e-mail: pihkapaistotk@savas.fi

Saulinpuiston palvelukoti

Maahisentaival 7
50970 MIKKELI
puh. 015 321 8820
e-mail: saulinpuisto@savas.fi

Savisillan palvelukoti

Maahisentaival 9
50970 MIKKELI
puh. 015 321 8810
e-mail: savisilta@savas.fi

MÄNTYHARJU

Lehtolan palvelukoti

Sahalahdentie 18-20
52700 MÄNTYHARJU
puh. 015 321 8870
e-mail: lehtola@savas.fi

PIEKSÄMÄKI

Rahkapaiston palvelukoti ja toimintakeskus

Sivukatu 2
76120 PIEKSÄMÄKI
puh. 015 321 8880
e-mail: rahkapaisto@savas.fi

VARKAUS

Kuparisepän palvelukoti

Kuparisepäntie 2
78870 VARKAUS
puh. 017 266 3240
e-mail: kupariseppa@savas.fi

Tapionkoti (Mielenterveys-kuntoutujien palvelukoti)

Tapionkatu 3
78850 VARKAUS
puh. 017 266 3250
e-mail: tapionkoti@savas.fi

TUKIASUNTOJEN HANKINTA

Yhteidenotot

Jouko Hämmäläinen
puh. 040 076 2010
e-mail: jouko.hamalainen@savas.fi

KEHITTÄMISYKSIKKÖ JA PROJEKTIT

KEHITTÄMISYKSIKKÖ

Vuorikatu 26 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. 040 509 3514

ELÄMÄNLANKA-PROJEKTI 2008-2013

Vuorikatu 26 A, 2. krs, 70100 KUOPIO
Puh. 040 509 3514

Rantakatu 26 A, 4. krs,
80100 JOENSUU
puh. 044 022 8937

MINUN ASUMISEN POLKUNI -PROJEKTI 2010-2014

Vuorikatu 26 A, 4. krs
70100 KUOPIO
puh. 044 036 3500

TUETUSTI PÄÄTÖKSEN-TEKOON -PROJEKTI 2011-2014

Ylä-Savon Ammattiopisto
PL 129
74101 IISALMI

puh. 044 036 3500

Patteristonkatu 2/Mikpoli Yritystalo
50100 MIKKELI
puh. 044 036 3501

TYÖELÄMÄN PÄÄMIES -PROJEKTI 2011-2015

Laaksoitie 47, 76120 PIEKSÄMÄKI
puh. 044 745 9900

TEPA-PROJEKTI 2012-2016

Aseveljenkatu 4
70620 KUOPIO
puh. 044 036 3507

Patteristonkatu 2/Mikpoli Yritystalo
50100 MIKKELI
puh. 044 709 8628

savas
Savon Vammaisasuntosäätiö

Savon Vammaisasuntosäätiö

Vuorikatu 26 A, 2. krs
70100 Kuopio
puh. 017 266 3200

www.savas.fi

